

37

En kommuns på va-rättslig grund framställda yrkande om att få ut anläggningsavgift har lämnats utan bifall eftersom fastigheten låg utanför verksamhetsområdet för den allmänna va-anläggningen.

P.O. ägde fastigheten L 4:3 mellan den 7 maj 1990 och den 2 maj 1994. Fastigheten är en avstyckning från L 4:1. Under 1991 uppfördes en byggnad på L 4:3. Tomten har en areal om 1 300 m². Fastigheten är ansluten till renvatten och spillvatten men inte till dagvatten. Förbindelsepunkten upprättades år 1991. Fastigheten ligger utanför kommunens verksamhetsområde för allmän va-anläggning. Kommunens huvudledning går i kanten på fastigheten. Stamfastigheten L 4:1 har aldrig legat inom verksamhetsområdet och ligger fortfarande utanför. Faktura daterad den 14 juni 1991 avseende anläggningsavgift om 44 688 kr är betalad den 9 augusti 1991. Faktura daterad den 21 november 1993 med förfallodag den 21 december 1993 avseende resterande anläggningsavgift om 24 062 kr är inte betald.

Kommunen yrkade att Va-nämnden skulle förplikta P.O. att till kommunen betala 24 062 kr avseende obetald del av anläggningsavgift jämte ränta.

P.O. bestred yrkandet.

Kommunen anförde: Kommunen anser att Va-nämnden är behörig att pröva målet trots att fastigheten ligger utanför verksamhetsområdet. Fastigheten gränsar till verksamhetsområdet och är faktiskt ansluten till va-anläggningen. Att fastigheten inte inlemmats i verksamhetsområdet beror på ett förbiseende av kommunen och kommunen har inte för avsikt att låta fastigheten fortsätta ligger utanför. P.O. var ägare till fastigheten L 4:3 då betalningsskyldighet för anläggningsavgift för va inträdde år 1991. I samband med att fastigheten skulle avstyckas från L 4:1 tog P.O. telefonkontakt med en tjänsteman på Falkenbergs kommun och fick uppgift om att anläggningsavgift för va skulle utgå för en avstyckad fastighet med cirka 45 000 kr. Bygglov för den nybildade fastigheten beviljades den 8 maj 1991 och i samband med detta beslut översände kommunen Allmänna bestämmelser för brukande av kommunens allmänna vatten- och avloppsanläggning (ABVA), taxa och meddelande om att förbindelsepunkt upprättats och läget på förbindelsepunkten. Strax efter meddelandet av bygglov skedde den faktiska inkopplingen av fastigheten. Avgiftsskyldigheten har därmed inträtt under 1991 och anläggningsavgift skall därför erläggas enligt 1991 års taxa. Anläggningsavgiften för 1991 uppgick till 55 000 kr exklusive moms. Efter anslutningen av fastigheten debiterades P.O. en anläggnings-

avgift på 44 688 kr vilken betalades den 9 augusti 1991. Hösten 1992 upptäckte kommunen att en feldebitering gjorts. Kommunen ställde därför ut en faktura på mellanskillnaden.

P.O. invände i första hand att Va-nämnden inte är behörig att pröva målet med hänsyn till att fastigheten visat sig ligga utanför fastställt verksamhetsområde.

Va-nämnden yttrade:

Va-lagens (1970:244) bestämmelser i 8 § om huvudmannens skyldighet att låta ägare av fastighet bruka den allmänna va-anläggningen och fastighetsägarens skyldighet att enligt 9 § under vissa förutsättningar betala avgifter till huvudmannen gäller som tvingande rätt endast inom verksamhetsområdet för den allmänna va-anläggningen. Likaså är va-lagens regler om avgifter och taxor tvingande endast inom verksamhetsområdet. Enligt 4 § va-lagen är allmän va-anläggnings verksamhetsområde det område inom vilket vattenförsörjning och avlopp har ordnats eller skall ordnas genom anläggningen. Med hänsyn till de rättsverkningar som sålunda är förenade med verksamhetsområdets avgränsning har i 4 § andra stycket föreskrivits att detta område skall vara fastställt till sina gränser. Det är också huvudmannens skyldighet att, där så erfordras, utvidga verksamhetsområdet.

I detta mål är det ostridigt att L 4:3 är en avstyckning från L 4:1 och att vare sig stamfastighet eller avstyckning ingår i det fastställda verksamhetsområdet för den allmänna va-anläggningen. En första fråga i målet är därför om bedömningen av målet likväl skall göras enligt va-lagens tvingande regler som kommunen gör gällande.

Betydelsen av verksamhetsområdets avgränsning berördes i förarbetena till va-lagen, prop. 1970:118 s.130 där departementschefen uttalade "att det med hänsyn till de viktiga rättsverkningar som är förenade med verksamhetsområdets avgränsning måste anses angeläget att klarhet råder härom". Principen har också upprätthållits i praxis så att talan i mål där en fastighet är belägen utanför ett fastställt verksamhetsområde, beroende på hur talan förts, normalt endera avvisats av Va-nämnden eller ogillats såsom icke va-rättsligt grundad.

Va-nämnden har dock i några fall ansetts behörig att pröva tvister mellan en huvudman för allmän va-anläggning och en fastighetsägare vars fastighet legat utanför verksamhetsområdet, (se Högsta domstolens beslut den 10 november 1982, nr SÖ 2627, NJA 1982 notis C 103, och Vattenöverdomstolens beslut den 25 juni 1986, nr SÖVa 1). I dessa mål har de aktuella fastigheterna legat i områden inom vilka vattenförsörjning och avlopp skulle ordnas och till viss del redan ordnats genom utbyggnad av den allmänna va-anläggningen. Att verksamhetsområdet inte redan utvidgats till området där den ifrågavarande fastigheten låg berodde i det refererade HD-avgörandet på att tekniska fel fanns i va-anläggningen vilka först måste åtgärdas. I det mål där Vattenöverdomstolen fattade beslut ville kommunen avvakta detaljplanläggning innan utvidgning beslutades. Kommunerna hade också anslutit fastigheterna och krävt fastighetsägarna på anslutningsavgift enligt fastställd taxa och fastighets-

ägarna hade inte bestritt betalningsskyldighet men yrkat att avgiften skulle bestämmas till ett lägre belopp. I ett annat mål (Vattenöverdomstolens dom den 30 november 1989, nr DTVa 22) delade verksamhetsområdesgränsen fastigheten i två delar och målet gällde en tillbyggnad på den del som låg utanför. Fastighetsägaren bestred skyldighet att betala tilläggsavgift på talan av kommunen. I samtliga dessa fall ansågs Va-nämnden behörig att ta upp målen till prövning enligt va-lagens bestämmelser med hänsyn till det rättsförhållande som uppkommit mellan respektive huvudman och fastighetsägare och till att tvisterna avsåg sådana frågor som anges i 37 § va-lagen.

Utredningen i nu aktuellt mål visar att fastigheten inte ingår i område som från början varit avsett att få vatten och avlopp ordnat genom den allmänna va-anläggningen, utan var del av en större stamfastighet som inte skulle omfattas av verksamhetsområdet. Efter avstyckning kom L 4:3 att angränsa det sedan tidigare fastställda verksamhetsområdet och fastigheten anslöts till den allmänna va-anläggningen på fastighetsägarens begäran. Eftersom någon förändring av verksamhetsområdet inte ägde rum får anslutningen anses ha skett genom avtal med huvudmannen. Sådana anslutningar av enstaka fastigheter belägna utanför ett fastställt verksamhetsområde är inte ovanliga och tillkommer efter civilrättsliga avtal mellan parterna, men i praktiken ofta med tillämpning av de taxor och andra villkor som även gäller för brukare inom verksamhetsområdet. Kommunen har att beakta den kommunala likställighetsprincipen oavsett verksamhetsområdesgränserna men va-lagens tvingande regler gäller inte i dessa fall. I målet har kommunen hävdatt att det skulle vara fråga om ett förbiseende och att man framöver inte har för avsikt att låta fastigheten fortsätta att ligga utanför verksamhetsområdet.

Va-nämnden konstaterar att det nu förflutit nästa åtta år sedan fastigheten anslöts till den allmänna va-nätet och att det fortfarande, utöver en allmän avsiktsförklaring, inte redovisats några mer konkreta planer på när fastigheten skulle komma att intas i verksamhetsområdet. Stor vikt måste också tillmätas att fråga är om en tämligen gammal fordran beträffande vilken P.O. bestritt betalningsskyldighet och därvid bl.a. åberopat omständigheter av civilrättslig natur som inträffat år 1991 och som rör frågan vilket fog han kan ha haft för att uppfatta att överenskommelse av ett visst innehåll ingåtts med kommunen. På grund härav och då P.O. motsatt sig en prövning enligt va-lagen finner Va-nämnden att prövningen i detta fall inte skall ske enligt den lagens tvingande regler.

Kommunens på va-rättslig grund förda talan skall därför ogillas.

Va-nämnden lämnade kommunens talan utan bifall.

Beslut: 1999-01-19, BVa 1

Mål nr: Va 227/96